

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
Noord										
LNV thema's sectoraal										
water	beschrijving hydrologische samenhang gebieden t.b.v. waterwinning				X					
	belang IJsselmeer voor reguleren Noord-Nederlands watersysteem (constatering)				X					
	waterbuffering nodig (i.v.m. stijgende zeespiegel)				X					
	opknappen Afsluitdijk				X					
natuur	EHS gebieden/ verwijzing naar EHS beleid				X					
	agrarisch natuurbeheer in landbouwgebieden mogelijk (EHS)				X					
	"een paar natuurgebieden zijn als Natura 2000 aangewezen"				X					
landschap	NN kent vele gave cultuurlandschappen				X					
	NN heeft vier nationale landschappen				X					
landbouw	NN heeft nog ruimte voor landbouw				X					
	grootschalige landbouw in 5 regio's (beschrijvend)				X					
	NN kent suikerproductie				X					
	"er zijn 3 ontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw"				X					
	"er zijn hoogmoderne proefgebieden/agribusiness/kennisinstituten"				X					
	schaalvergroting noodzakelijk (=constatering)				X					
	opgave: schaalvergroting en bedrijfsverbreding inpassen in ruimtelijke hoofdstructuur NN				X					
	aanpassing landbouwwegen nodig t.v.b.v. schaalvergroting met behoud kwaliteiten				X					
	ecologisering agrarische sector(signalerend)				X					
	kansen voor ontwikkeling stadslandbouw				X					
	"ook ontstaat verwevenheid landbouw met recreatie en zorg en energieproductie"				X					
toerisme en recreatie	"NN is aantrekkelijk voor toeristen"				X					
	uitgroei naar top toeristisch gebied in NW Europa is nog mogelijk				X					
	"voorzieningen dragen bij aan gunstig woonwerkklimaat NN"				X					
	toerisme is bron inkomsten platteland				X					
	opgave: inpassing van grootschalige recreatie in natuur en landschap				X					
LNV thema's integraal/										
	opgave: bestaande en nieuwe functies inpassen als 'nieuwe laag' in het landschap				X					
(verwerving rood/groen)	→ tegelijk: identiteit, kwaliteit en vitaliteit landelijk gebied versterken				X					
	focus ruimtelijk opgaven: <i>groen blauwe gordel van voormalige veengebieden</i> rond Drents plateau				X					
	→ aldaar: ligging stedelijke netwerken aan gordel benutten voor klimaatbestendige en waterrijke woonmilieus				X					
	→ aldaar: steden aanhaken aan noordelijk toeristisch en recreatief netwerk				X					
toekomstperspectief/thema's	* aanpassing aan klimaatverandering; <i>opgaven</i> (korte beschrijving):									
	→ adaptatie kustgebieden				X					
	→ aanpassen stedenbouwkundige inrichting steden				X					
	→ waarborgen afwatering stroomgebieden				X					
	→ verbetering faciliteiten voor recreatie en toerisme nodig				X					
	→ kansen benutten hogere temperaturen: nieuwe teelten				X					
	→ experimenten ontwikkelen inter-getijdengebieden, compartimentering, buitendelta's en bouwen met natuur				X					
	→ waterberging en natuur combineren				X					
	* ruimte voor energie/duurzame energie en energiesystemen; opgaven o.a. (puntsgewijs opgesomd):									
	→ duurzame mobiliteit - incl., Fysieke infrastructuur				X					
	→ landschappelijke en architectonische inpassing van duurzame energie = integrale ontwerpogave				X					
	→ bevorderen duurzaam gebruik ondergrond				X					
	* aanpassing aan/ omgaan met krimp; opgaven fysieke domein o.a.:				X					
	→ aanpak openbare ruimte				X					
	→ kwaliteitsverbetering gebiedskwaliteiten ruimtelijke structuren				X					
gebiedsgerichte opgaven	lagenbenadering				X					
	relatie met stedelijkheid: mal-contramal/ behoud platteland:				X					
	bij aanpassing aan klimaatverandering:									
	→ aanpassing stedelijke inrichting aan nieuwe waterhuishouding/ natuurontwikkeling				X					
	→ goede strategie nodig verweving stad- land				X					
	→ bijv mogelijkheid drijvende woningen door ontwikkeling waternetwerk				X					
	→ nieuwe kansen voor krimpgebieden door recreatief medegebruik/watersysteem				X					
	wisselwerking infrastructuur- landelijk gebied:									
	→ oplossingen knelpunten infrastructuur en EHS (MJPO)				X					
	→ schaalvergroting landbouw - agrologistiek plattelandswegen - locatiekeuze of schaalvergroten infra				X					
	→ landelijk gebied benutten voor realisatie nieuwe energie infrastructuur - inpassen in landschap				X					
operationeel gebiedsniveau/ projecten										
	1 stedelijk netwerk Groningen-Assen:									
	integrale aanpak nodig om te kunnen sturen op ruimtelijke kwaliteit				X					
	→ inrichten <i>stadsrandzones</i> multifunctioneel en aantrekkelijk met:				X					

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
	→ diversiteit aansluitend bij landschapstypen				X					
	→ verbreden en versterken positie landbouw				X					
	→ ontwikkelen recreatieve routenetwerk; toegankelijkheid				X					
	→ versterken groen blauw netwerk tussen stad-platteland en oplossen knelpunten gebiedsontwikkeling Assen FlorijnAs:				X					
	→ versterken groen blauwe structuur				X					
	→ toeristisch recreatieve zone Assen zuid				X					
	→ doortrekken kanaal door stad				X					
	aandacht voor duurzame en gezonde leefomgeving o.a. waterberging, groen, klimaatbestendige inrichting				X					
	2 stedelijk netwerk Fryslan: verschillende gebiedsprojecten met aandacht voor:									
	→ herontwikkelen landschap met ontwikkelingsvisie dorpen				X					
	→ ontwikkelen routestructuur wandelen, varen, fietsen				X					
	→ verbeteren ruimtelijke kwaliteit woningbouwuitleglocaties/ ↑aanbod groen/landelijk wonen (Leeuwarden)				X					
	regionaal stedelijk netwerk Zuid-Drenthe:									
	→ duurzame herontwikkeling /parkachtige setting Dierenpark Emmen				X					
	→ versterken landschapselementen Bargeres				X					
	→ woningen groen stedelijke milieus (woningbouwprogramma Coevorden)				X					
	3 Eemsdelta									
	kansen voor uitbouw tuinbouw/profiteren nabije energieproductie				X					
	cruciale schakel in kustverdediging				X					
	integrale ontwerpogave klimaatveranderingzeespiegelstijging ivm bodemdaling en toestand dijken				X					
	verziltingeffecten in kustzone (landbouw)				X					
	aandacht voor krimp bij stedelijke ontwikkeling (niet LNV gerelateerd)				X					
	4 Noorderruimte (dit is de groene gebiedsontwikkeling)									
	Waddenzee:									
	duurzame ontwikkeling				X					
	inspelen op klimaatverandering				X					
	waarborgen afwatering stroomgebieden op wad				X					
	duurzame energie				X					
	transformatie naar meer ecologische landbouw				X					
	Noordelijke kleischil (kleinschalig open agrarisch landschap):									
	aanpassingen klimaatverandering en bodemdaling (effecten opvangen van eventuele verhoging IJsselmeer)				X					
	vraagt nieuwe kijk op functies, zoals landbouw (verzilting)				X					
	kansen creëren nieuwe vormen energievoorziening				X					
	ruimtelijk beleid ivm demografische ontwikkelingen				X					
	versterken cultuurhistorie en tegengaan verrommeling				X					
	Blauw groene Gordel (voormalige veengebieden, o.a.									
	klimaatbestendige natuur (EHS) nodig;				X					
	robuust watersysteem i.v.m. neerslagpatronen/meekoppelen doelen o.a. recreatie, landbouw, natuur				X					
	landschappelijke kwaliteiten veenweidegebied i.r.t. bodemdaling en en andere functies zoals landbouw				X					
	combineren wonen en watersysteem				X					
	stadsranden: kwaliteitsverbetering landschap				X					
Limburg										
sectoraal										
landschap	behouden en versterken van de bestaande groene en blauwe structuren					X				
	aandacht voor nationale landschap en bufferzones					X				
biodiversiteit	natuurbehoud - aaneengesloten natuurgebieden creëren die deel uitmaken van EHS					X				
klimaat en water	klimaatbestendig maken van de Maas, robuust maken van rivieren en beken (richting veiligheid)					X				
leefbaarheid platteland	leefbaarheid van de dorpen/steden - voorzieningenniveau op peil houden					X				
integraal										
recreatie	recreatieve versterking					X				
landschap	versterken van de culturele kwaliteit					X				
	Groen en de stad					X				
	aantrekkelijke leefomgeving					X				
	versterken van groen-en waterstructuren					X				
	combineren van zorg met landschapontwikkeling					X				
	bundeling van voorzieningen voor meerwaarde in landschappelijke zin					X				
	samenontwikkelen van natuur, hoogwaterbescherming, recreatie, toerisme, economie, woningbouw en landbouw.					X				
duurzaamheid	C2C principes					X				
	duurzame energiebronnen - hergebruik van energie					X				
natuur	versterken van natuur, toerisme, woonmilieus etc					X				

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
agrofood - landbouw	ontwikkelingen in agro foodsector bevorderen					X				
	koploper in verduurzaming van voedselproductie (onderzoek naar agrologistieke en ruimtelijke concepten, efficiënt ruimte gebruik, dierenwelzijn, voedselkwaliteit, r					X				
gebiedsniveau/projecten										
	<i>Groen in en om de Stad/uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuid-Limburg/landschapsfonds</i>									
	aandacht voor nationale landschap en bufferzones					X				
	<i>aanleg van nieuwe natuurbruggen/EHS realisatie</i>									
	natuurbehoud - aaneengesloten natuurgebieden creëren die deel uitmaken van EHS					X				
	<i>een groene weldadige stad: gemeenschappelijke visie</i>									
	groen in de stad					X				
	landgoederenzone opwaarderen					X				
	<i>uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap/een groene weldadige stad: gemeenschappelijke visie</i>									
	fiets en routenetwerk					X				
	<i>greenport Venlo</i>									
	ontwikkelingen in agro foodsector bevorderen					X				
	<i>ontvangstcentra voor nationaal landschap/aantrekkelijk wandelgebied landgoederenzone</i>									
	versterken van recreatie					X				
	<i>begrazingsproject</i>									
	behoud van het landschap					X				
	<i>visie groene waarden</i>									
	landschap aantrekkelijk maken/houden					X				
	ecologische hoofdstructuur uitwerken					X				
	<i>Groenagenda Parkstad Limburg</i>									
	groene structuren in em om de stad					X				
	versterken van toeristisch-recreatieve voorzieningen					X				
	<i>consortium van bedrijven, overheid en natuurmonumenten (Grensmaas - Zandmaas) Meerjarenplan Zandmaas 2 - 2009</i>									
	klimaatbestendige maatregelen in kader van hoogwaterbescherming - natuurontwikkeling tot stand brengen (combinaties met economie, toerisme, infrastructuur, e					X				
	versterken van de agrarische structuur in maasgebied					X				
	<i>sunproject</i>									
	duurzame wijkontwikkeling					X				
Zeeland										
gebiedsopgaven										
water	duurzaam omgaan met watersysteem							X		
	natuurlijke waarde van delta behouden							X		
	waarborgen van kustveiligheid/afvoer van rivierwater (hoogwaterbescherming - klimaatverandering)							X		
	zoetwatervoorziening garanderen							X		
	zuinig omgaan met zoetwater en zelfvoorzienendheid vergroten							X		
	verbinden van waterprojecten met regionale gebiedsontwikkeling							X		
	combineren doelen veiligheid, zandsuppletie en recreatie							X		
	relatie tussen land en buitenwater versterken - schorgroei bevorderen							X		
	bevorderen relatie land en water							X		
natuur/biodiversiteit	herstel estuariene dynamiek							X		
	bevorderen vismigratie							X		
	ecologisch veerkrachtige delta							X		
	combinaties wonen, werken, economie, toerisme en natuur							X		
	beperken ophoping organisch materiaal en oplossen van ecologische problemen nabij Grevelingen							X		
	beperken negatieve invloed op de natuurwaarden door zandhonger							X		
	aanvullen nutriëntentekort Oosterschelde en zo bevorderen van visserij en schpeldierenkweek							X		
	tegengaan van verzilting							X		
	natuurontwikkeling - nieuwe natuur							X		
	behoud en herstel van bestaande natuurgebieden							X		
	natuurlijke versterking van kust met hulp van zand en natuurlijke processen - bouwen met de natuur							X		
	groene woonmilieus							X		
	groene schil rond middelburg (uitloopgebied recreatie)							X		
	afbakenen van rustgebieden							X		
	weren van natuurversturende economische praktijken							X		
recreatie	promotie fietsknooppunten							X		
	vernieuwen van verouderde dag-en verblijfrecreatieve voorzieningen							X		
	revitaliseren van recreatiezones							X		
	kwaliteitsverbetering recreatie sector							X		
	scheppen nieuwe recreatiezones							X		

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
landschap	behouden van cultuurhistorische waardevolle elementen							X		
	vernieuwing van het landschap							X		
	tegengaan van versnippering							X		
	bijdrage aan restaureren of opwaarderen van waterlinies							X		
	versterken van de cultuurhistorisch kernen							X		
	versterken van landschappelijke/ruimtelijke kwaliteit							X		
	versterken van cultuurhistorische waarden							X		
	koppelen landschap met recreatie							X		
	landschappelijke karakteristieken inzetten voor regionale economie (recreatie toerisme, cultuur)							X		
	ontwikkelen van jachthavens met oog voor landschap en omgeving (natura 2000)							X		
landbouw	agrotourisme							X		
	landbouwsector en natuurbeheer							X		
	ruimtelijke kwaliteit van landbouw verhogen							X		
bio-energie	bio-energie - groene brandstoffen							X		
leefbaarheid	bevorderen van ruimtelijke kwaliteit van dorpen en steden							X		
	leefbaarheid van buitengebied - in stand houden van voorzieningen							X		
economie en natuur	schelpdiervisserij							X		
wonen	watergericht wonen							X		
	duurzaam omgaan met ruimte - kwaliteit							X		
gebiedsniveau/projecten										
	<i>nationaal deltaprogramma, samenwerking met andere regio's - uitvoeringsprogramma voor de zuidwestelijke delta</i>									
	ecologisch veerkrachtige delta							X		
	samenwerking met andere regio's - uitvoeringsprogramma voor de zuidwestelijke delta							X		
	combinaties wonen, werken, economie, toerisme en natuur							X		
	<i>Volkerak-zoommeer - Zeeuws kustbeleidsplan Plan perkpolder en EU project klimaatbestendig Schouwen-Duiveland - Project waterdunen</i>									
	waarborgen van kustveiligheid/afvoer van rivierwater (hoogwaterbescherming - klimaatverandering)							X		
	<i>verschillende projecten - ontwikkelingsschets 2010</i>									
	herstel estuariene dynamiek							X		
	<i>geulzandsuppletie zuidwest Walcheren, nieuwe strand westkappelse zeedijk en erosieberm Nieuwvliet - bouwen met de natuur</i>									
	natuurlijke versterking van kust met hulp van zand en natuurlijke processen							X		
	<i>comcoast</i>									
	relatie tussen land en buitenwater versterken - schorgroei bevorderen							X		
	<i>aantal maatregelen in voorbereiding of al genomen, vb verbinding tussen Veerse Meer en Oosterschelde - Kierbesluit -</i>									
	herstel estuariene dynamiek							X		
	<i>alternatieve watervoorziening voor het Volkerak-Zoommeer</i>									
	zoetwatervoorziening garanderen							X		
	<i>impuls door Brouwersdam - jachthaven/Volkerak-Zoommeer (mosselvisserij)/Waterdunen</i>									
	toerisme/recreatie							X		
	<i>wonen-water-waterfrontenconcept</i>									
	bevorderen relatie land en water							X		
	<i>pilot Waterfronten Walcheren</i>									
	versterken van landschappelijke/ruimtelijke kwaliteit							X		
	<i>waterdunen</i>									
	kustversterking, natuurontwikkeling en recreatie							X		
	<i>tweesporenbeleid van provincie zeeland</i>									
	versterken van aantrekkelijk landschap							X		
	<i>Stedennetwerk - innovation island</i>									
	watergericht wonen							X		
	<i>waterdunen/herontwikkeling Brouershaven/Neeltje Jans/hotel op de Veersegetdam</i>									
	kwaliteitsverbetering recreatie sector							X		
	<i>provinciaal sociaal en economisch beleidsplan</i>									
	recreatie - watersport							X		
	<i>Staats-spaanse linies</i>									
	versterken van cultuurhistorische waarden							X		
	<i>natura 2000 - nastreven instandhoudingdoelstellingen/ EHS</i>									
	herstel bestaande natuur							X		
	ontwikkelen van nieuwe natuur							X		
Noord-Brabant										
sectoraal										
recreatie	nieuwe vormen van recreatie bevorderen						X			
	herinrichting van rivierengebied						X			
	robuust en duurzaam fietsnetwerk (niet enkel voor recreatie)						X			

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
	<i>herontwikkeling bloemedalerpolder</i>									
	nieuw stadslandschap									
	<i>onder de vecht</i>									
	aqua-ecoduct/landschappelijke cultuurhistorische en visuele verbinding tussen muiden en weesp									
	<i>groene uitweg</i>									
	infrastructuur en landschap									
	verantwoord en duurzaam waterbeheer									
	verwevenheid groen, recreatie, wonen en water									
	grootschalig openbaar stadspark met voldoende ruimte voor commerciële recreatieve voorzieningen en attracties									
	<i>recreatief gebruik van water - oostvaardersplassen</i>									
	realisatie van ecologische verbinding en recreatieve voorzieningen									
	<i>IJsselmeergebied</i>									
	natuurontwikkeling en waterkwaliteit									
	<i>toekomstbestendig ijmeer</i>									
	water en klimaat en natuur									
	combinaties suburbaan woonmilieu en duurzame glastuinbouw									
	<i>binnenduinrand en thematisering kustplaatsen</i>									
	groene investeringen in de Binnenduinrand									
	<i>anna's hoeve</i>									
	bodemsanering									
	<i>t gooi</i>									
	natuurwaarden en hoge kwaliteit leefomgeving									
	<i>zaanstreek en waterland - recreatief medegebruik nationaal landschap laag Holland, recreatiegebied tussen y en z</i>									
	investeringen in stedelijk groen en verbetering van openbare ruimt, alsook vergroting van recreatieve gebruik van het buitengebied									
	<i>wieinggerrandmeer</i>									
	wateropgave in combinatie met natuur, recreatie en wonen									
Oost										
sectoraal-integraal										
Duurzaamheid	transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie			X						
	toekomstbestendig maken riviersysteem Rijn-Maasdelta			X						
	energieproductie uit biomassa, wind en water			X						
	bio-energiecentrale									
	rol bos en natuur bij CO2 opslag			X						
	klimaatbestendige bouw			X						
	behoud evenwicht economie, ecologie en de menselijke maat (3 p's)			X						
Natuur	behoud aaneengesloten natuur			X						
	waarborgen cultuurlandschappen			X						
	planning rekening houdt met ecologie			X						
	grensoverschrijdende samenwerking op gebied van natuur			X						
	versnelde realisatie EHS			X						
	Natura 2000 in uiterwaarden			X						
	structurele financiering nationale landschappen			X						
	voortvarende inzet meerjarenprogramma ontsnippering			X						
Landbouw	nieuwe functies			X						
	goed omgaan met schaalvergroting			X						
	kwaliteit grondgebonden landbouw bevorderen			X						
Landschap	uitbreiding beperkt door nationale landschappen			X						
	waarborgen nationale landschappen			X						
Leefbaarheid	behoud aangesloten cultuurlandschappen			X						
	opvangen krimp			X						
	zorgvraag arbeidsmarkt			X						
	draagvlak voorzieningen			X						
Water	inzetten op klimaatbestendige watersystemen			X						
	grensoverschrijdende samenwerking			X						
	vergroten waterbergend vermogen			X						
	Deltaprogramma			X						
	toepassen watersysteembenadering			X						
Agrofood	ontwikkeling agrofoodsector bevorderen			X						
	agroproductieparken bevorderen			X						

Mirt Gebiedsagenda	Onderwerp / LNV thema	Utrecht	Randstad	Oost	Noord	Limburg	Brabant	Zeeland	Noordwest	Zuidvleugel
Randstad ((samenvoeging Noordwest, Zuidvleugel en Utrecht))										
sectoraal-integraal										
Duurzaamheid	Het waarborgen van een klimaatbestendige delta		X							
	duurzaam bouwen		X							
	klimaatbestendige Groene Hart		X							
	uitbouwen groenblauwe delta		X							
Natuur	bescherming natuurgebieden		X							
	stimuleren biodiversiteit		X							
	versterking aanwezige natuurwaarden (Natura 2000)		X							
	natuur t.b.v. gezondheid		X							
Water	waarborgen en beschermen overstromingen		X							
	duurzame waterveiligheid		X							
	versterken dijken, duinen en kustwerken		X							
	Deltaprogramma		X							
	tegengaan verzilting		X							
Landbouw	differentiëren landbouw		X							
	bevorderen landbouw als drager van het landschap		X							
	ruimte voor innovatie, schaalvergroting, verbreding en extensivering		X							
	landbouw en waterbeheer meer in samenhang zien		X							
Landschap	Samenhang bevorderen tussen nationale landschappen		X							
	functiecombinaties in landschappen		X							
	waarborgen nationale landschappen		X							
Bodemdaling	aanpakken bodemdaling (Veenweidegebied)		X							
Leefbaarheid	behoud en versterking economische vitaliteit		X							
Recreatie	aantrekkelijk recreatief uitloopgebied		X							
	Recreatie om de stad		X							
Agriclusters	Ontwikkeling Greenports (Westland, Aalsmeer, Duin-en Bollenstreek en Boskoop)		X							
	Innovatie bevorderen		X							
	ontwikkeling van de bioscienceparks		X							
	verduurzaming van de Greenports		X							
Gebiedsgerichte opgaven / projecten										
Kust	waarborgen bescherming tegen overstromingen vanuit zee		X							
	in stand houden basiskustlijn		X							
	zandsupplementje verhogen		X							
	ecologische kwaliteit van duinen waarborgen		X							
	zwemwaterkwaliteit waarborgen		X							
	voorkomen rioloverstorten		X							
Veenweidegebieden	vernatting voor delen van veenweidegebieden waar bodemdaling optreedt		X							
	delen met sterke bodemdaling droogleggen		X							
Ijmeer/ Markermeer	toekomstbestendig en veerkrachtig ecologisch systeem rekeninghoudend met klimaatbestendigheid op het vlak van zoetwater		X							
	voldoende bescherming tegen overstroming		X							
	droogtebestrijding		X							
Groene Ruggengraat	duurzaam waterbeheer		X							
	waterveiligheid waarborgen		X							
	dijkverzwaring en ruimte voor de rivier		X							
	integrale herstructurering		X							
	watersysteem robuust maken		X							
Uitvoeringsagenda recreatieve	samenhang recreatieve routes rond steden		X							
Mooi en Vitaal Delfland	hoogwaardige woon, werk en leefomgeving		X							